

ดร.โสภิต วนิชย์ถนอม
นิติกร ศรจ.สระแก้ว

เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจทางปกครองในการออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่น ทั้งนี้ก็เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะของรัฐบรรลุผล ทุกคนจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎ หรือคำสั่ง นั้น รวมทั้งหน่วยงานของรัฐเองด้วย

การใช้อำนาจทางปกครองฝ่ายปกครองต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎที่ตนเองออกมาใช้บังคับด้วย ดังนี้^๑ ประการแรก เจ้าหน้าที่ที่ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งหรือมีฐานะเหนือตนขึ้นไป เช่น การออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกตามความในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ประการที่สอง เจ้าหน้าที่ที่ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎที่ตนเองเป็นผู้ออกมาใช้บังคับ เช่น คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมออกระเบียบสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการออก แก้ไขเพิ่มเติม เพิกถอน และออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.๒๕๔๐ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙(๑๒) แห่งพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎดังกล่าวแม้ตนจะมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎดังกล่าวได้เมื่อเห็นสมควร แต่ตราบใดที่กฎดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จะกระทำการใดๆ ที่ขัดแย้งต่อบทบัญญัติของกฎดังกล่าวไม่ได้ (คำสั่งพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๔/๒๕๕๕) ประการที่สาม เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งหรือมีฐานะสูงกว่าจะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งหรือมีฐานะต่ำกว่า เช่น คณะรัฐมนตรีต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎ ก.พ.ในเรื่องการแต่งตั้งให้ข้าราชการฝ่ายพลเรือนดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี หรือให้พ้นจากตำแหน่ง ที่ออกตามความในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑

ดังจะเห็นได้ว่า แม้ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่เป็นความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจออกกฎมาบังคับใช้ในการปฏิบัติราชการในเรื่องใดแล้วผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีหน้าที่เคารพและปฏิบัติตามกฎนั้น การไม่ปฏิบัติตามย่อมเป็นการปฏิบัติราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
กลุ่มงานวินัยและนิติการ โทร.๐-๓๗๕๕-๐๒๔๕

^๑ วารพจน์ วิศรุตพิชญ์.(๒๕๖๑). หลักกฎหมายปกครอง ใน เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมาย และการดำเนินคดีปกครอง รุ่นที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า ๕๑-๕๔.